

گزارش کارشناسی

پرونده‌های دیوان عدالت اداری

در خصوص:

تقاضای ابطال بند «۲,۱,۴» ضوابط و مقررات طرح
تفصیلی شهریار - مصوب سال ۱۳۹۲ - کمیسیون ماده
۵ شورای عالی شهرسازی و معماری

کد گزارش: ۹۶۰۸۰۶۹

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۰۸/۲۳

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

گزارش کارشناسی پرونده‌های دیوان عدالت اداری

موضوع:

تقاضای ابطال بند «۲،۱،۴» ضوابط و مقررات طرح
تفصیلی شهریار - مصوب سال ۱۳۹۲ - کمیسیون ماده
۵ شورای عالی شهرسازی و معماری

تهیه و تنظیم:

محمد رضا قاسمی

نظارت:

محمد علی فراهانی

پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۶۰۸۰۶۹

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۶/۰۸/۲۳

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

گزارش کارشناسی پرونده‌های استعلامی دیوان عدالت اداری

(تملك رایگان ۷۰ درصد اراضی اشخاص هنگام صدور پروانه)

موضوع شکایت: تقاضای ابطال بند «۲،۱،۴» ضوابط و مقررات طرح تفصیلی شهريار

- مصوب سال ۱۳۹۲ - کمیسیون ماده ۵ شورای عالی شهرسازی و معماری

شاکی: آقای امید محمدی

طرف شکایت: شورای اسلامی شهر شهريار، شهرداری شهريار، کمیسیون ماده

۵ شورای عالی شهرسازی و معماری

جهت مغایرت شرعی: قواعد فقهی «الناس مسلطون علی اموالهم» و «حرمة مال

المومن کحرمة دمه»

شماره و تاریخ نامه دیوان: ۹۰۰۰/۲۸۱/۲۵۶۰۵/۲۰۰ - ۱۳۹۶/۰۷/۱

مقدمه

شاکی به موجب تقدیم دادخواستی، تقاضای ابطال بند «۲،۱،۴» ضوابط و مقررات طرح تفصیلی شهريار^۱ را به جهت مغایرت با قواعد فقهی «الناس مسلطون علی اموالهم» و «حرمة مال المومن کحرمة دمه» درخواست کرده است. شاکی معتقد است تبصره موضوع شکایت که مقرر می‌دارد، صدور پروانه ساختمان برای اراضی با وسعت بیش از ۵۰۰۰ متر مربع منوط به تعیین ۷۰ درصد

۱. بند ۲،۱،۴- بر اساس مصوبه شورایی شهرسازی و معماری ایران صدور پروانه ساختمان در اراضی خالی و مستحذات ویژه با کاربری نامتجانس شهری (مانند تعمیرگاه، دامداری، پادگان و ...) با وسعت بیش از ۵۰۰۰ متر مربع (در یک پلاک و یا چند پلاک) که پیش از تهیه طرح جامع در حریم شهر قرار داشته‌اند، با هر کاربری استفاده از زمین که باشد، منوط به تعیین ۷۰ درصد از مساحت ناخالص زمین به عنوان سهم شهرداری به صورت رایگان برای تامین خدمات است.

از مساحت ناخالص زمین به عنوان سهم شهرداری به صورت رایگان است، در تعارض با قاعده تسلیط است. در این گزارش با عطف توجه به ادله‌ی شاکی، به تبیین حقوقی موضوع پرداخته خواهد شد.

شرح و بررسی

کمیسیون ماده (۵) شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در مصوبه‌ی خود ضوابطی را پیرامون طرح تفصیلی شهر شهریار تصویب نموده است و براساس شکایت حاضر، بند «۲,۱,۴» این ضوابط مورد شکایت واقع شده و شاکی مستند به دلایل ذیل درخواست ابطال آن را دارد.

الف) ادله شاکی

۱- خلاف شرع بودن مصوبه تملک رایگان ۷۰ درصد مساحت زمین به عنوان قدرالسهم شهرداری: شاکی با استناد به نظرات پیشین شورای نگهبان و اینکه در موازین اسلام و قوانین جاری اخذ مجانی نداریم، این مقرر را خلاف شرع دانسته است.

۲- عدم صلاحیت کمیسیون ماده (۵) شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در تعیین حکم واگذاری ۷۰ درصد ملک به صورت بلاعوض به عنوان قدرالسهم شهرداری: شاکی با استناد به آراء هیات عمومی دیوان عدالت اداری همچون دادنامه شماره ۱۰۸۵ مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۰، بیان می‌دارد که حکم بر واگذاری رایگان ۷۰ درصد اراضی به شهرداری به صورت رایگان توسط طرح تفصیلی خروج از

صلاحیت کمیسیون ماده (۵) شورای عالی شهرسازی و معماری بوده و از این جهت هیات عمومی حکم به ابطال آن داده است.^۱

۳- مغایرت مصوبه با آراء هیات عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص تملک رایگان اراضی اشخاص در هنگام صدور پروانه ساختمان: شاکی با استناد به آرائی از هیات عمومی دیوان عدالت اداری همچون دادنامه ۴۸۴ مورخ ۹۱/۹/۲۷ که مصوبه شورای اسلامی شهر اهواز در خصوص اخذ نیمی از ملک به صورت بلاعوض در مقابل اعطا پروانه ساختمانی را باطل اعلام کرده است، معتقد است مصوبه مورد شکایت نیز مشابه مصوبه مزبور بوده و باید ابطال شود.

ب) پاسخ طرف شکایت

پاسخی از سوی طرف‌های شکایت نسبت به درخواست شاکی در پرونده موجود نیست.

ج) بررسی موضوع

در مقام بررسی ادعای شاکی در خصوص ابطال مصوبه کمیسیون ماده (۵) شورای عالی شهرسازی و معماری ایران ابتدا باید صلاحیت شورای مذکور در خصوص امکان قاعده‌گذاری در خصوص دریافت قسمتی از ملک اشخاص به ازای اعطای پروانه ساختمان بررسی شود.

در این خصوص باید بیان نمود که ماده (۵) قانون تاسیس شورای عالی

---

۱. شاکی موارد متعدد دیگری ناظر به خروج از صلاحیت شورایی شهرسازی و معماری ایران در موارد مشابه را نیز برای اثبات مدعای خود مورد استناد قرار داده است. از آنجا که موضوع پرونده حاضر مصوبه کمیسیون ماده (۵) می‌باشد به دلیل عدم ارتباط با موضوع پرونده از اشاره به آن موارد صرف نظر می‌شود.

شهرسازی و معماری ایران^۱ مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۲ صلاحیت کمیسیون ماده (۵) قانون مزبور را منحصر به بررسی و تصویب طرح‌های تفصیلی شهری و تغییرات آن‌ها در هر استان می‌داند. تعریف طرح تفصیلی نیز به موجب بند «۳» ماده (۱) قانون تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن به وزارت مسکن و شهرسازی و تعیین وظایف آن^۲ مشخص شده است. با عطف توجه به تعریف قانونی طرح تفصیلی روشن می‌شود که کمیسیون مزبور صلاحیتی در خصوص قاعده‌گذاری نسبت به دریافت قسمتی از ملک اشخاص به صورت بلاعوض در ازای اعطای پروانه ساختمان را ندارد.

از سوی شورای نگهبان نیز در نظریه شماره ۹۱/۳۰/۴۷۰۴۷ مورخ ۱۳۹۱/۴/۳^۳ در خصوص صلاحیت کمیسیون ماده (۵) بیان داشته است که در صورتی که کمیسیون مزبور اختیار جعل واگذاری بلاعوض مقداری از ملک اشخاص را به

---

۱ ماده ۵ - (اصلاحی ۱۳۸۹/۰۴/۰۷) بررسی و تصویب طرح‌های تفصیلی شهری و تغییرات آنها در هراستان به وسیله کمیسویی به ریاست استاندار (ودر غیاب وی معاون عمرانی استانداری) و با عضویت شهردار و نمایندگان وزارت مسکن و شهرسازی ، وزارت جهاد کشاورزی و سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی و همچنین رئیس شورای اسلامی شهر ذی ربط و نماینده سازمان مهندسی استان (با تخصص معماری یا شهرسازی) بدون حق رأی انجام می شود . تغییرات نقشه های تفصیلی اگر بر اساس طرح جامع شهری مؤثر باشد باید به تأیید مرجع تصویب کننده طرح جامع (شورای عالی شهرسازی و معماری ایران یا مرجع تعیین شده از طرف شورای عالی) برسد .

۲ بند ۳ ماده ۱: طرح تفصیلی: طرح تفصیلی عبارت از طرحی است بر اساس معیارها و ضوابط کلی طرح جامع شهر نحوه استفاده از زمینهای شهری در سطح محلات مختلف شهر و موقعیت و مساحت دقیق زمین برای هر یک از آنها و وضع دقیق و تفصیلی شبکه عبور و مرور و میزان و تراکم جمعیت و تراکم ساختمانی در واحدهای شهری و اولویتهای مربوط به مناطق بهسازی و نوسازی و توسعه و حل مشکلات شهری و موقعیت کلیه عوامل مختلف شهری در آن تعیین میشود و نقشه ها و مشخصات مربوط به مالکیت بر اساس مدارک ثبتی تهیه و تنظیم میگردد.

۳ نظر شماره ۹۱/۳۰/۴۷۰۴۷ مورخ ۱۳۹۱/۴/۳ شورای نگهبان:
عطف به نامه شماره ۱۲۹۶۸۲/۱۰۰/۴۱د مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۳۰

موضوع بند یک صورتجلسه شماره ۲۵ مورخ ۱۳۷۴/۱۱/۱۱ کمیسیون ماده ۵ شهرستان اسلامشهر، در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۰۴/۰۱ فقهای معظم شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که نظر فقهاء به شرح ذیل اعلام می‌گردد:
در صورتی که کمیسیون ماده ۵ مطابق قانون، اختیار جعل واگذاری بلاعوض مقداری از ملک اشخاص به شهرداری را داشته باشد مصوبه خلاف موازین شرع نمی‌باشد. از جهت مغایرت مصوبه با قانون، مرجع تشخیص، آن دیوان محترم است.

شهرداری داشته باشد، مصوبه مذکور خلاف شرع نیست و تشخیص مغایرت مصوبه با قانون بر عهده دیوان عدالت اداری گذاشته شده است. با توجه به اینکه دیوان عدالت اداری نیز مصوبه موضوع نظر فوق‌الذکر شورا را مغایر قانون تشخیص داده است لذا براساس مفهوم نظر شورای نگهبان، مغایر شرع نیز شناخته شده و بر همین اساس از تاریخ تصویب ابطال شده است.^۱

این نکته نیز باید مورد توجه قرار گیرد که حد نصاب ۲۰ درصدی که در تبصره «۴» قانون ماده واحده تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های دولتی و شهرداری‌ها^۲ مصوب ۱۳۶۷/۰۸/۲۹ بیان شده و به مراجع ذیصلاح مجوز اخذ ۲۰ درصد از املاک اشخاص را داده است از لحاظ موضوعی با شکایت حاضر متفاوت بوده و نباید با آن خلط شود، چرا که مجوز مزبور در خصوص ورود

---

۱. دادنامه شماره ۴۵۴ مورخ ۱۳۹۲/۸/۵: «رای هیأت عمومی

نظر به این که به موجب ماده ۵ قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب سال ۱۳۵۱ با اصلاحات بعدی، وظیفه و مسؤلیت قانونی کمیسیون موضوع ماده مذکور، بررسی و تصویب طرح‌های تفصیلی شهری و تغییرات آنها در محدوده تعریف طرح تفصیلی مذکور در بند ۳ ماده ۱ قانون تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن به وزارت مسکن و شهرسازی و تعیین وظایف آن مصوب سال ۱۳۵۳، با اصلاحیه بعدی آن است، لذا وضع قاعده خاصی مبنی بر مشروط کردن تغییر کاربری قطعات مورد نظر از ذخیره شهری به مسکونی مطابق طرح تفکیکی پیشنهادی به واگذاری بلاعوض ۳۵ درصد مساحت هر قطعه پس از تعریض به شهرداری به عنوان سهم خدمات، از مقوله تصویب طرح‌های تفصیلی و امور مربوط به آن به شمار نمی رود و حسب مقررات، کمیسیون مزبور اجازه و اختیاری در این باب ندارد و با توجه به نظریه شماره ۴۷۰۴۷/۳۰ ۹۱/۳ - ۱۳۹۱/۴/۳ فقهای شورای نگهبان مبنی بر این که «در صورتی که کمیسیون ماده ۵ مطابق قانون اختیار جعل واگذاری بلاعوض مقداری از ملک اشخاص به شهرداری را داشته باشد، مصوبه مذکور خلاف موازین شرع نیست و از جهت مغایرت مصوبه با قانون، مرجع تشخیص آن دیوان است.» چون کمیسیون ماده ۵ در این زمینه اختیاری نداشته است، در تبعیت از مفهوم نظر فقهای شورای نگهبان، مصوبه مورد شکایت مستنداً به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، از تاریخ تصویب ابطال می شود.»

۲. تبصره ۴: در مواردیکه تهیه زمین عوض در داخل محدوده های مجاز برای قطعه بندی و تفکیک و ساختمان سازی میسر نباشد و احتیاج به توسعه محدوده مزبور طبق طرح‌های مصوب توسعه شهری مورد تأیید مراجع قانونی قرار بگیرد، مراجع مزبور می توانند در مقابل موافقت با تقاضای صاحبان اراضی برای استفاده از مزایای ورود به محدوده توسعه و عمران شهر، علاوه بر انجام تعهدات مربوط به عمران و آماده سازی زمین و واگذاری سطوح لازم برای تأسیسات و تجهیزات و خدمات عمومی، حداکثر تا ۲۰٪ از اراضی آنها را برای تأمین عوض اراضی واقع در طرح‌های موضوع این قانون و همچنین اراضی عوض طرح‌های نوسازی و بهسازی شهری، بطور رایگان دریافت نمایند.

زمین‌ها به محدوده توسعه و عمران شهری بوده در حالی که موضوع مورد شکایت ناظر به اعطای پروانه ساختمانی می‌باشد.

در مقام دیگری از تحلیل شکایت شاکی باید بیان شود که شاکی در موارد متعددی در ادعای خود نسبت به خروج از صلاحیت کمیسیون ماده (۵) به صلاحیت‌های شورای عالی شهرسازی و معماری ایران نیز اشاره کرده است و صلاحیت کمیسیون ماده (۵) در مواردی با صلاحیت شورای عالی شهرسازی و معماری خلط شده است، در حالی که مصوبه مورد شکایت قسمتی از طرح تفصیلی بوده است که در دامنه صلاحیت کمیسیون ماده (۵) بوده و باید از خلط صلاحیت‌ها پرهیز شود.

نتیجه‌گیری

با عنایت به مطالب مذکور و با توجه به حوزه صلاحیتی که ماده (۵) قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران برای کمیسیون ماده (۵) همین قانون تعیین کرده است، صلاحیت این کمیسیون محدود به بررسی و تصویب طرح‌های تفصیلی شهری و تغییرات آن‌ها در هر استان می‌باشد و از این جهت کمیسیون مزبور صلاحیت قاعده‌گذاری ناظر به تملک اراضی اشخاص به صورت بلاعوض در مقابل اعطای پروانه ساختمانی را ندارد.

پیوست:

- آراء هیات عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص خروج از صلاحیت کمیسیون ماده (۵) شورای عالی شهرسازی و معماری.

۱- دادنامه شماره ۱۰۸۵ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۱۰ هیات عمومی دیوان عدالت اداری:

«مطابق تبصره ۲ ماده ۸۴ و ماده ۸۷ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، اظهار نظر فقهای شورای نگهبان در خصوص ادعای مغایرت مصوبه با موازین شرعی برای هیأت عمومی لازم الاتباع است. نظر به این که در بند ۲۹-۱۶ ضوابط و مقررات طرح تفصیلی منطقه ۲۲ تهران، رعایت بند ۳ مصوبه ۳۵۷ کمیسیون ماده ۵ قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در شهر تهران الزامی اعلام شده است و پیش از این بند ۳ مصوبه ۳۵۷ توسط فقهای شورای نگهبان مغایر شرع مقدس اسلام شناخته شده و هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به موجب رأی شماره ۴۸۸-۱۳۹۲/۷/۲۹ بند ۳ مصوبه مذکور را ابطال کرده است و از طرفی در خصوص ادعای مغایرت بند ۲۹-۱۶ ضوابط پیش گفته با شرع مقدس اسلام، قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره ۹۳/۱۰۲/۲۶۵-۱۳۹۳/۱/۳۱ اعلام کرده است که: « بند ۳ مصوبه شماره ۳۵۷ قبلاً توسط فقهای محترم خلاف موازین شرع شناخته شد و مراتب طی نامه شماره ۵۱۰۶۷/۳۰/۹۲-۱۳۹۲/۴/۱ به آن دیوان محترم اعلام گردیده است و لذا بند ۲۹-۱۶ از این جهت خلاف موازین شرع می باشد...» بنابراین بند ۲۹-۱۶ ضوابط و مقررات طرح تفصیلی منطقه ۲۲ تهران از حیث الزام به رعایت مفاد بند ۳ صورتجلسه ۳۵۷ کمیسیون ماده ۵ قانون تاسیس شورای

عالی شهرسازی و معماری ایران مستقر در شهر تهران مغایر شرع اسلام تشخیص می شود و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۱۳ و تبصره ۲ ماده ۸۴ و نیز مواد ۸۷ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می شود».

۲- دادنامه شماره ۴۸۸ مورخ ۱۳۹۲/۷/۲۹ هیات عمومی دیوان عدالت اداری:

«با توجه به این که مطابق حکم مقرر در تبصره ۲ ماده ۸۴ و نیز ماده ۸۷ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ در صورتی که مصوبه ای به لحاظ مغایرت با موازین شرع برای رسیدگی باشد، موضوع برای اظهارنظر به شورای نگهبان ارسال می شود و نظر فقهای شورای نگهبان برای هیأت عمومی لازم الاتباع است و قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه ۹۲/۳۰/۵۱۰۶۷-۱/۴/۱۳۹۲ در خصوص ادعای مغایرت مصوبه مورد اعتراض با شرع مقدس اسلام نظر فقهای شورای نگهبان را به شرح زیر اعلام کرده است: «بند ۳ صورت جلسه مورد شکایت در مواردی که خلاف ماده ۱۰۱ اصلاحی قانون شهرداری مصوب ۱۳۹۰/۱/۲۸ مجلس شورای اسلامی است پس از تاریخ مذکور (۱۳۹۰/۱/۲۸) نمی تواند ملاک عمل قرار گیرد و همچنین نسبت به ماقبل (قبل از تاریخ ۱۳۹۰/۱/۲۸) نیز اطلاق تامين اراضی در داخل محدوده و دیگر اراضی بدون موافقت مالک در مواردی که عین زمین مورد نیاز نیست، خلاف موازین شرع شناخته شد.» بنابراین در اجرای قوانین فوق الذکر و متابعت از نظر فقهای شورای نگهبان و با لحاظ حکم مقرر در مواد ۱۳ و بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال

۱۳۹۲، حکم به ابطال بند ۳ صورت جلسه شماره ۳۵۷ کمیسیون ماده ۵ قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در شهر تهران، از تاریخ تصویب صادر و اعلام می شود و با توجه به ابطال مصوبه مورد اعتراض به لحاظ مغایرت با موازین شرعی، موجبی برای اتخاذ تصمیم در خصوص ادعای مغایرت مصوبه معترض^۲ به با قانون وجود ندارد».

۳- دادنامه شماره ۴۵۴ مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۵ هیات عمومی دیوان عدالت اداری:

«نظر به این که به موجب ماده ۵ قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب سال ۱۳۵۱ با اصلاحات بعدی، وظیفه و مسئولیت قانونی کمیسیون موضوع ماده مذکور، بررسی و تصویب طرحهای تفصیلی شهری و تغییرات آنها در محدوده تعریف طرح تفصیلی مذکور در بند ۳ ماده ۱ قانون تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن به وزارت مسکن و شهرسازی و تعیین وظایف آن مصوب سال ۱۳۵۳، با اصلاحیه بعدی آن است، لذا وضع قاعده خاصی مبنی بر مشروط کردن تغییر کاربری قطعات مورد نظر از ذخیره شهری به مسکونی مطابق طرح تفکیکی پیشنهادی به واگذاری بلاعوض ۳۵ درصد مساحت هر قطعه پس از تعریض به شهرداری به عنوان سهم خدمات، از مقوله تصویب طرحهای تفصیلی و امور مربوط به آن به شمار نمی رود و حسب مقررات، کمیسیون مزبور اجازه و اختیاری در این باب ندارد و با توجه به نظریه شماره ۹۱/۳۰/۴۷۰۴۷-۱۳۹۱/۴/۳ فقهای شورای نگهبان مبنی بر این که « در صورتی که کمیسیون ماده ۵ مطابق قانون اختیار جعل واگذاری بلاعوض مقداری از ملک اشخاص به شهرداری را داشته باشد، مصوبه مذکور خلاف موازین شرع نیست و از جهت مغایرت

مصوبه با قانون، مرجع تشخیص آن دیوان است.» چون کمیسیون ماده ۵ در این زمینه اختیاری نداشته است، در تبعیت از مفهوم نظر فقهای شورای نگهبان، مصوبه مورد شکایت مستنداً به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، از تاریخ تصویب ابطال می شود».

۱- آراء هیات عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص تملک رایگان اراضی اشخاص
۱- دادنامه شماره ۵۶۱ مورخ ۸۴/۱۰/۱۱ هیات عمومی دیوان عدالت اداری:

«با توجه به تبصره ماده ۵ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب سال ۱۳۸۱ و بندهای ۲۶ و ۱۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب سال ۱۳۷۵، با موضوع جواز تصویب و یا افزایش عوارض محلی و تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض بهای خدمات شهری و رعایت مقررات و تشریفات قانونی مربوط توسط شوراهای اسلامی شهرها و با لحاظ آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه های ۴۲۸-۱۳۸۶/۶/۱۸ و ۱۰۵۸-۱۳۸۶/۹/۲۷ و ۱۳۴-۱۳۹۰/۳/۳۰ مصوبه های مورد اعتراض شوراهای اسلامی تعدادی از شهرهای کشور به شرح مندرج در گردش کار مبنی بر تجویز اخذ عوارض کسب و پیشه و بهای خدمات از دفاتر وکلاء با قانون مغایرتی ندارد و قابل ابطال به نظر نمی رسد».

۲- دادنامه شماره ۱۳۵۷ مورخ ۸۶/۱۱/۱۶ هیات عمومی دیوان عدالت اداری:

«با عنایت به مادتین ۳۰ و ۳۱ قانون مدنی در باب اعتبار مالکیت مشروع اشخاص و اصل تسلیط و آثار قانونی مترتب بر آن و عدم جواز تملک یا تصرف اراضی و املاک اشخاص به طور رایگان بدون موافقت و رضایت آنان و یا اذن صریح قانونگذار و با توجه به حدود وظایف و اختیارات شورای اسلامی شهر به شرح مقرر در شقوق ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵، بند ۷ مصوبه شماره ۶۳۰ مورخ ۱۳۸۳/۹/۲۳ شورای اسلامی شهر اسفراین که متضمن وضع قاعده آمره در جهت الزام اشخاص به واگذاری ۳۰ درصد زمین خود به طور رایگان به شهرداری محل است، خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر اسفراین تشخیص داده می‌شود و مستنداً به قسمت دوم اصل ۱۷۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده یک و بند یک ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۸۵ ابطال می‌گردد».

۳- دادنامه شماره ۶۲۱ مورخ ۱۳۹۱/۹/۱۳ هیات عمومی دیوان عدالت اداری:

«با توجه به حکم مقرر در ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰ و تبصره ۳ ماده ۶۲ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۸۹ مبنی بر ممنوعیت دریافت هرگونه وجه، کالا یا خدمات مازاد بر حکم مقنن در قبال ارائه خدمات توسط مراجع مذکور در قوانین یاد شده، مصوبه شماره ۲/۳۱۰۶/ش-۱۳۸۳/۷/۱۸ شورای اسلامی شهر مشهد با توجه به نامه شماره

۹۰/۳۰/۴۲۶۲۰ - ۱۳۹۰/۳/۲۹ قائم مقام دبیر شورای نگهبان مبنی بر این که «موضوع مصوبه شماره ۲/۳۱۰۶/ش - ۱۳۸۳/۷/۱۸ شورای اسلامی شهر مشهد، در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۳/۲۵ فقهای معظم شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و خلاف موازین شرع شناخته نشد و چنانچه مجوز قانونی وجود نداشته باشد، خلاف موازین شرع می باشد.» به لحاظ مغایرت با قوانین فوق الذکر و مآلاً مغایرت با موازین شرع مطابق نظریه فقهای شورای نگهبان، مستند به ماده ۴۱ قانون دیوان عدالت اداری از تاریخ تصویب ابطال می شود».

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل مابقی آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظرافت اسلامی و ملی خود رایانها و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قزنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir